

KORKEIN OIKEUS

1/3

KANTELU TUOMIOVIRHEEN PERUSTEELLA**1. Asia**

Korkein oikeus on 13.6.2002 asiassa R2000/691 antamallaan tuomiolla nro 1585 tuominnut A:n sakkorangaistukseen lahjusrikkomuksesta järjestämättä asiassa suullista oikeudenkäyntiä, vaikka asiaa ensimmäisenä oikeusasteena käsitellyt Helsingin hovioikeus oli hylännyt A:han kohdistetut syytteet. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on 12.1.2010 antamassaan tuomiossa todennut, että asiassa on rikottu Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaletta. Ihmisoikeustuomioistuimen mukaan korkein oikeus ei ollut voinut ratkaista asiaa asianmukaisesti arvioimatta välittömästi A:n henkilökohtaisesti antamaa kertomusta ja pitämättä suullista käsittelyä.

A on pyytänyt oikeuskansleria selvittämään, tapahtuiko hänen asiansa käsittelyssä korkeimmassa oikeudessa sellainen käsittelyvirhe, että oikeuskanslerin tulisi ryhtyä toimenpiteisiin korkeimman oikeuden asiassa antaman tuomion purkamiseksi oikeudenkäymiskaaren 31 luvun 1 §:ssä tarkoitetun tuomiovirheen perusteella.

2. Oikeudellinen arviointi**2.1 Korkeimman oikeuden menettely**

Korkein oikeus on asiassa antamassaan tuomiossa todennut, että asiassa on korkeimmassa oikeudessa ollut kysymys A:n menettelyn rikosoikeudellisesta arvioinnista ja seuraamuksista. Myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on mainitussa tuomiossaan todennut, että tapauksessa ei korkeimmassa oikeudessa ole ollut kyse todistajanlausuntojen luotettavuudesta sinänsä vaan pikemminkin tapauksen tosiseikkojen oikeudellisen merkityksen arvioinnista. Se on kuitenkin todennut korkeimman oikeuden joutuneen jossakin määrin itse harkitsemaan, tarjosiko tapauksen tosiseikasto riittävän perusteen A:n tuomitsemiselle. Erityisesti ihmisoikeustuomioistuin on kiinnittänyt huomiota A:n tahallisuuden arvioimiseen, jota vastaajaa henkilökohtaisesti kuulleen hovioikeuden asiassa antama ratkaisu ei sisältänyt. Se on lisäksi todennut, että korkein oi-

keus on joutunut päättämään tapauksessa myös rangaistuksesta voimatta hyödyntää vastaajaa välittömästi kuulleen hovioikeuden arviointia.

Ihmisoikeustuomioistuimen mukaan korkein oikeus ei ole voinut ratkaista kysymystä A:n syyllisyydestä asianmukaisesti pitämättä suullista käsittelyä. Tuomioistuin on lisäksi huomauttanut, että A:lle ei ollut annettu mahdollisuutta edes kirjallisesti esittää näkemystään korkeimman oikeuden aikeesta muuttaa hovioikeuden ratkaisun lopputulosta. Ihmisoikeustuomioistuin on tuomiossaan viitannut asian merkitykseen A:lle toteamalla, että ottaen huomioon A:n syyksi luetun rikoksen laatu on oikeudenkäynnin lopputulos välttämättä vaikuttanut hänen uraansa ja maineeseensa.

Asiassa on ihmisoikeustuomioistuimen mukaan rikottu Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaletta, jonka mukaan jokaisella on oikeus oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin silloin, kun päätetään häntä vastaan nostetusta rikossyytteestä. Ihmisoikeustuomioistuimen mukaan mainittuun oikeuteen julkiseen oikeudenkäyntiin sisältyy oikeus suulliseen oikeudenkäyntiin.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on todennut A:n asian käsittelyssä korkeimmassa oikeudessa tapahtuneen ihmisoikeusloukkauksen. Minulla ei käytettävissäni olevien asiakirjojen perusteella ole perusteita arvioida asiaa toisin kuin ihmisoikeustuomioistuin.

2.2 Lainvoiman saaneen tuomion poistamisen edellytykset

Oikeudenkäymiskaaren 31 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan lainvoiman saanut tuomio voidaan tehdystä kantelusta tuomiovirheen perusteella poistaa, jos oikeudenkäynnissä on tapahtunut oikeudenkäyntivirhe, jonka havaitaan tai voidaan otaksua olennaisesti vaikuttaneen jutun lopputulokseen. Luvun 2 §:n 3 momentin mukaan kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden valvomisessa toimivaltaisen lainkäyttö- tai valvontaelimen todettua oikeudenkäyntivirheen asian käsittelyssä kantelu voidaan tehdä kuuden kuukauden kuluessa kyseisen valvontaelimen lopulliseksi jääneen ratkaisun antamisesta.

A:n asiaa korkeimmassa oikeudessa käsiteltäessä on tapahtunut edellä kohdassa 2.1 selostettu oikeudenkäymiskaaren 31 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu oikeudenkäyntivirhe. Ihmisoikeustuomioistuin on edellä selostetussa ratkaisussaan nimenomaisesti todennut, että korkein oikeus ei ole voinut ratkaista kysymystä A:n syyllisyydestä asianmukaisesti pitämättä suullista käsittelyä. Ihmisoikeustuomioistuimen kannanotto on korkeimman oikeuden ratkaisussaan KKO 2009:84 lausumin tavoin lähtökohtana arvioitaessa tarvetta tuomion poistamiseen kansallisten säännösten nojalla.

A:n asian käsittelyssä korkeimmassa oikeudessa tapahtunut virhe on luonteeltaan sellainen, että sen voidaan oikeudenkäymiskaaren 31 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu tavoin otaksua olennaisesti vaikuttaneen jutun lopputulokseen. Tätä tulkintaa puoltaa myös korkeimman oikeuden aiempi ratkaisukäytäntö: ks. KKO 2007:36 ja KKO 2009:84 sekä lisäksi KKO 1995:95 ja KKO 1999:84, joissa korkein oikeus on todennut lainkäyttöä kohtaan tunnettavan luottamuksen kannalta olevan tärkeää, ettei mainitun lainkohdan määräystä oikeudenkäyntivirheen vaikutuksesta jutun lopputulokseen tulkita ahtaasti.

3. Vaatimus

Esitän, että korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 31 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla poistaa 13.6.2002 rikosasiassa dnro R2000/691 antamansa tuomion nro 1585, koska Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on tuomiossaan 12.1.2010 todennut korkeimman oikeuden menetelleen asiaa käsitellessään Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen vastaisesti ja oikeudenkäyntivirheen voidaan otaksua olennaisesti vaikuttaneen jutun lopputulokseen.

Oikeuskansleri

Jaakko Jonkka

Osastopäällikkö
Esittelijäneuvos

Petri Martikainen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
